

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Тези доповідей

**матеріали V науково-практичної конференції
«Економічний розвиток і спадщина
Семена Кузнеця»**

26–27 листопада 2020 р.

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

M. Pudrovska. LE TOURISME NOSTALGIQUE.....	132
О. І. Пушкар, Ю. Л. Татаринцева. МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО МАРКЕТИНГУ.....	134
O. Rats, J. Kholodnaya. WAYS OF IMPROVEMENT OF THE FINANCIAL MONITORING SYSTEM OF BANKING ACTIVITY.....	136
Т. О. Резнікова, І. Е. Астахова. BREXIT: ДЛЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ, ЄС ТА УКРАЇНИ.....	138
В. Самойленко. АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	140
I. Seyidayo, V. Smalskys. PRACTICAL ASPECTS IN THE METHODOLOGY OF PUBLIC ADMINISTRATION.....	142
М. Ю. Серпухов. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ УМОВ ТОРГІВЛІ ПРИ ВИБОРІ ПЕРСПЕКТИВНИХ РИНКІВ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ.....	144
T. Sigaieva, I. Herashchenko. PROPOSALS FOR IMPROVING STRATEGIC PLANNING IN UKRAINE.....	146
Т. О. Ставерська, В. О. Козуб. ЕКОЛОГІЧНА ЕКОНОМІКА В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СВІТОВОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	148
N. Stepanenko. THE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN FOREIGN TRADE RELATIONS.....	150
O. Sushchenko, S. Sushchenko. GLOBALIZATION IMPACT ON THE SMALL AND BIG BUSINESSES INTEGRATIVE INTERACTION.....	152
І. В. Терон. ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ З ПОГЛЯДУ СИНЕРГЕТИКИ.....	154
K. Tymoshenko. DIGITALIZATION FORMS OF TOURISM INDUSTRY.....	156
V. V. Tomakh. ENTERPRISE KNOWLEDGE MANAGEMENT PROCESS IN THE CONDITIONS OF KNOWLEDGE ECONOMY.....	158
A. С. Тутова. СУТНІСТЬ ТА ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО РІВНЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	160
V. Ushkalyov, M. Martiyanova. TRUST AS A FACTOR OF INTERACTION EFFICIENCY IN A BUSINESS ENVIRONMENT.....	162
Д. В. Фатъянов. ЗМІСТОВНА МОДЕЛЬ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	164
V. Tsekhanovych. THE ROLE OF EUROREGIONS IN INTEGRATION PROCESSES.....	166
Т. С. Черкашина. МЕХАНІЗМ ТАРГЕТУВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ В КРАЇНАХ ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	168
Г. С. Черноіванова, С. К. Василик. ІННОВАЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ.....	170
A. Shliakhta, O. Ostapenko. LEGAL REGULATION OF MONOPOLISTIC FORMATIONS IN UKRAINE.....	172
O. V. Iarmosh, I. V. Voroniuk. UKRAINIAN BUSINESSES PRIORITIES TO ENTER INTERNATIONAL MARKETS IN THE CONTEXT OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS.....	174
O. M. Iastremska. DETERMINING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES.....	176
O. Iastremska. THE VALUE OF THE TOURIST INDUSTRY FOR THE DEVELOPMENT OF THE EDUCATION SYSTEM.....	178
Н. В. Ющенко, Л. Й. Аведян. ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.....	180

BREXIT: ДЛЯ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ, ЄС ТА УКРАЇНИ

1 січня 2021 року Великобританія перестане бути частиною єдиного ринку ЄС внаслідок Brexit. Оголошений Brexit остаточно не відбувся. Великобританія 31 січня 2020 року втратить представництво і право голосу в органах ЄС - покине з політичної точки зору. В економіці вона продовжить залишатися частиною ЄС на перехідний період.

Незважаючи на постійні консультації, ЄС і Великобританія не виробили рішення щодо процесу розставання. Ця невизначеність створює високий ризик для обох сторін, погіршує становище, як ЄС, так і Великобританії. Втрати економіки Британії після виходу з ЄС оцінюються різними експертами на рівні від 3 до 9% ВВП [1]. Відразу після голосування по Brexit на валютних ринках курс EUR впав на 2% до 1,11 USD, GBP впав на 8% до 1,36 USD. Долар подорожчав, а значить дорожчає експорт США в ЄС і Британію. Стало зрозуміло, що найближчим часом і Великобританія, і ЄС і навіть США відчують наслідки Brexit як на національному, так і на зовнішньоекономічному рівні.

Як відзначають експерти, політики та економісти [1–8] спочатку розглядалося два основні сценарії проведення Brexit: “м’який” і “жорсткий”.

“М’який” варіант передбачає укладання угоди між ЄС і Великобританією: зберігається зона вільної торгівлі товарами, правила якої будуть посилені незначно; розробляється спрощений митний режим із застосуванням Британією власних тарифів для товарів, що ввозяться на внутрішній ринок, і тарифів ЄС для товарів, що переміщуються транзитом через країну в ЄС; передбачається вихід з-під юрисдикції Європейського суду з збереженням норм безперешкодної торгівлі; скасовується вільне пересування людей, але зберігаються права громадян ЄС і Великобританії на безперешкодні поїздки, навчання і роботу на території один одного; виробляється рішення ірландської проблеми на основі “заморожування” Brexit і пошуку в майбутньому найбільш прийняттого рішення.

“Жорсткий” Brexit передбачає посилення міграційної політики Великобританії з введенням візового режиму і повного контролю над кордонами; верховенство національного законодавства в межах країни і припинення дій норм ЄС; позбавлення банків і фінансових компанії сторін можливості вільно надавати свої послуги іншій стороні, укладення нових угод про доступ на зарубіжні ринки, включаючи найбільший в світі фінансовий ринок Євросоюзу.

РікбезуспішнихпереговорівЄСзВеликобританією після Brexit в пошуках “level playing field” – тобто “Рівного ігрового поля” не привели до формування рівних умов для бізнесу і торгівлі для сторін переговорів.

Тепер розглядається 5 можливих сценаріїв для вирішення виниклих проблем. Серед них: повноправне членство в ЄС, тобто відмова від Brexit; єдиний ринок без митного союзу, приклад – Норвегія, Швейцарія;

митний союз без єдиного ринку, як Туреччина; Угода про вільну торгівлю, приклад – Україна, Грузія і Молдова; ніяких особливих відносин, торгівля на базових умовах СОТ. Кожен з них має свої переваги і недоліки. Який з них стане основою для функціонування Великобританії в майбутньому покаже час.

Аналіз різних джерел [2–5], виявив ряд основних причин виходу з ЄС Великобританії, представлених в табл. 1.

Таблиця 1

Результати аналізу причин Brexit Великобританії

Причини	Характеристика причин
Геополітичні	
Прагнення до суверенітету	Втрата частини суверенітету
Бажання зайняти більш вагомe місце в світі	Вплив США, перспективи тіснішої співпраці
Економічні	
Істотні витрати на утримання структур ЄС	Більше 0,5% з ВВП (около 14,4 млрд. USD в рік)
Необхідність узгодження з ЄС величини податків	Особливо величини податку на додану вартість
Вимога ЄС щодо припинення офшорної діяльності	Офшори: Гібралтар, Сент-Вінсент о. Ангільські, Бермудські, Віргінські, Кайманові та ін.
Необхідність захисту власних виробників від конкурентів з ЄС	Зниження конкурентоспроможності товарів під тиском конкурентів і законів ЄС
Втрата інтересу до ринку ЄС як привабливому і перспективному	Можливість торгівлі з Близьким Сходом та Азією, хоча ЄС – головний партнер
Організаційні	
Невдоволення міграційною політикою ЄС, небажання приймати мігрантів за квотами ЄС	Робота 1 млн. Зі Східної Європи, і 3/4 млн. з ЄС. Інфраструктура, бюджет ледве витримують таке навантаження.
Небажання здійснювати контроль за мігрантами на чужій території	Наметовий табір емігрантів в Кале у Франції
Законодавчі	
Посилюється європейська бюрократія перетворила в бар'єри для бізнесу закони і правила	Прийняття рішень в рамках ЄС вимагає довгих узгоджень з усіма членами, безліч обмежень, квот
Чи не готовність далі делегувати прийняття доленосих політичних рішень керівництву ЄС	Традиції британської політичної культури не сприймає перспективу політичного об'єднання з ЄС
Небажання підкорятися рішенням судів на основі Законодавства ЄС	Невідповідність англійського права (держав Британської Співдружності) і законодавства ЄС
Національні	
Вступ до Європейського Союзу поставило під загрозу національну ідентичність британців	Послабився контроль за національною і соціальною політикою в інтересах британців

В даному дослідженні виявлено цілу низку важливих причин Brexit, особливо таких, як міграційна політика ЄС і значні фінансові вкладення Великобританії в ЄС. Хоча однією з найбільш значущих причин Brexit, але що не афішуються – є протидія Лондона заходам по деофшоризації світової і європейської економіки. Це проявлялося в звинуваченнях Європарламентом про покриванні офшорів Великобританією. На протигагу ЄС були розроблені цілий ряд документів: Директива щодо оподаткування бізнесу (EU Code of Conduct Group for Business Taxation); Рекомендації Організації з економічної кооперації та розвитку щодо економічного змісту діяльності компаній юрисдикцій з низьким оподаткуванням або неоподатковуваних (OECD), Директива Євросоюзу по боротьбі з ухиленням від сплати податків (ATAD). Тобто Євросоюз хотів би змусити офшори або працювати повністю прозоро, або взагалі прибрати ці “піратські гавані”. Для Великобританії це було неприпустимо.

У зв'язку з Brexit, як зазначає аналітичний центр NewFinancial, вже 275 фінансових організацій з Великобританії вивели або виводять свої активи з країни, як свідчить аналітичний центр NewFinancial: 100 фінансових інститутів переїжджають Дублін, 60 – в Люксембург, 41 – в Париж, 40 – у Франкфурт-на-Майні і 32 – в Амстердам. А розмір виведених з країни активів за прогнозом експертів досягне 900 млрд. GBP (більше 1 трлн. EUR). Банки, інвестиційні виводять 800 млрд. GBP, керуючі компанії вже вивели понад 65 млрд. Фунтів, страхові компанії – 35 млрд. GBP.

Дослідження наслідків Brexit [1–5] дозволило виявити, що вони досить значні для Великобританії, ЄС, і України, табл. 2.

Негативні	Позитивні
Міграція персоналу в ЄС, “відтік мізків”	Отримання контролю за своїми кордонами
Відкладені проблеми з Шотландією та Ірландією, зниження привабливості громадянства Британії	Контроль за трудовою міграцією з ЄС та інших країн, свобода від квот з прийому біженців в країну
Для ЄС	
Зниження експорту в Великобританію і втрати внаслідок розриву логістики з нею.	Виведення капіталів багатьох компаній з Великобританії в ЄС
Збитки від нових торговельних мит з Британією	Посилення значення фінансових ринків Європи
Для України	
Перегляд експортних квот і цілого ряду змін в торгівлі з Великобританією, скорочення розміру інвестицій в Україну	Обсяги торгівлі між Великою Британією та Україною незначні, тому Brexit не зробить серйозний вплив на економіку
Сниження політичної та економічної підтримки України ЄС і Британією	Візовий режим між країнами залишиться колишнім
Можливі скорочення фінансових операцій на лондонському ринку, особливо біржовому, складності зі розміщенням і обігом українських облігацій	Можливе зростання поставок українських товарів в Великобританію: мед, пшениця, кукурудза, соки, м'ясо птиці, солод (зростання в 2019 році на 50%)

Наслідки Brexit оцінити складно на даному етапі. Особливо визначити кількісну величину можливих втрат або отримання очікуваних доходів. Має бути не легкий і тривалий шлях виходу Великобританії з ЄС, рівень його невизначеності досить високий. Для України Brexit принесе менше економічних втрат, ніж політичних.

Список літератури

- [1] М. Калмацкий, “Неопределенный выход: как брексит может сказаться на экономическом развитии Великобритании и ЕС”. [Online]. Available: <https://www.russian.rt.com/business/article/611273-brexit-ekonomika-poteri> (Дата последнего посещения: 18.03.20).
- [2] Implications of Brexit for the UK, EU and US. [Online]. Available: <https://www.bbc.com/russian/features-54120031>.
- [3] “Предпосылки и причины выхода Великобритании из ЕС”. [Online]. Доступно: <https://www.cyberleninka.ru/article/predposylki-i-prichiny-vyhoda-velikobrita>.
- [4] “5 тяжелых последствий Брексита для Прибалтики”. [Online]. Доступно: <https://www.rubaltic.ru/article/politika-i-obshchestvo/31012020-5>.
- [5] “Проблема выхода Великобритании из ЕС: причины и ключевые противоречия”. [Online]. Доступно: <https://www.cyberleninka.ru/article/programma-vyhoda-velikobritanii-iz-es-prich>.

Таблиця 2
Результати Brexit для Великобританії, ЄС і України

Негативні	Позитивні
Для Великобританії	
Зниження реальних доходів населення, курсу валюти протягом ряду років	Зростання бюджету Великобританії на суму внесків до ЄС
Падіння привабливості лондонського фінансового ринку, відхід частини капіталів на континент	Розробка національної, соціальної, економічної політики в інтересах британців
Втрата частини європейського ринку щодо порушення логістичних ланцюжків	Видалення з британської законодавчої системи європейських норм
Ухилення від сплати податків іноземними бізнесменами, перевагу сплати податків в своїх країнах	Визначення величини своїх податків, мит, квот; створення своєї системи аміністрування податків
Збільшення витрат за право торгувати з ЄС	Збереження системи англійських офшорних зон